

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973)

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

A R R E S T

Nr. 201.477 van 3 maart 2010

A. 184.508/XI-16.487

In zake:

1. La Chambre belge des Experts judiciaires en Matière Automobile et Accidentologie,
2. DOUCY Jean-François,
3. LECRENIER Michel,
4. LOVENS Antoine,
5. SPRINGUEL Hervé,
die woonplaats hebben gekozen bij
Mr. B. CAMBIER, advocaat,
Winston Churchilllaan 253/40
1180 Brussel,

tegen:

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de minister van
Justitie,
die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. J. BOURTEMBOURG & Mr. Fr. BELLEFLAMME,
advocaten,
Zwitserlandstraat 24
1060 Brussel.

DE RAAD VAN STATE, XIe KAMER,

Gezien het op 24 juli 2007 ingediende verzoekschrift, waarbij de
vereniging zonder winstoogmerk CHAMBRE BELGE DES EXPERTS
JUDICIAIRES EN MATIÈRE AUTOMOBILE ET ACCIDENTOLOGIE,
Jean-François DOUCY, Michel LECRENIER, Antoine LOVENS en
Hervé SPRINGUEL de nietigverklaring vorderen van het koninklijk besluit van
26 april 2007 houdende regeling van de Commissie voor de gerechtskosten,
bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 25 mei 2007;

Gelet op arrest nr. 188.927 van 17 december 2008;

Gelet op arrest nr. 188/2009 van 26 november 2009 van het Grondwettelijk Hof;

Gelet op de beschikking van 18 januari 2010, waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 9 februari 2010;

Gehoord het verslag van de heer MESSINNE, kamervoorzitter;

Gehoord de opmerkingen van Mr. B. CAMBIER en Mr. P. LAGASSE, advocaten, die voor de verzoekende partijen verschijnen, en van Mr. J. BOURTEMBOURG, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van de heer THIBAUT, eerste auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat wat de toedracht van de zaak betreft, verwezen wordt naar arrest nr. 188.927 van 17 december 2008, waarbij het beroep van de vereniging zonder winstoogmerk CHAMBRE BELGE DES EXPERTS JUDICIAIRES EN MATIÈRE AUTOMOBILE ET ACCIDENTOLOGIE afgewezen wordt, waarbij de uitspraak voor het overige uitgesteld wordt en een prejudiciële vraag wordt gesteld aan het Grondwettelijk Hof; dat, uitspraak doende over het tweede middel, ontleend aan schending van de artikelen 10, 11, 33, 35, 37, 105, 144, 145 en volgende van de Grondwet, van artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, van artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen en van de "algemene rechtsbeginselen, inzonderheid die betreffende het verbod op delegatie en subdelegatie van bevoegdheid", "doordat de bestreden handeling zich baseert op en toepassing wil geven aan de programmawet (II) van 27 december 2006, die een Commissie voor de gerechtskosten opricht en daarvan de samenstelling vaststelt, artikel 5, § 1, van de genoemde wet bepaalt dat de Commissie voor de gerechtskosten "uitspraak doet als administratief rechtscollege" [en] artikel 5, § 2, van de genoemde wet bepaalt dat die commissie bestaat uit een zittend magistraat, een magistraat van het openbaar ministerie, en een dienstverlenende persoon die voor een verlengbare periode van twee jaar door de

minister van Justitie worden benoemd, terwijl de wetgever krachtens artikel 144 van de Grondwet niet bevoegd is om een administratief rechtscollege op te richten dat geschillen over burgerlijke rechten moet beslechten, [en] betwistingen betreffende honoraria gevraagd door deskundigen nochtans subjectieve rechten van burgerlijke aard betreffen, en terwijl de wetgever, gesteld dat de programmawet (II) zulk een rechtscollege mag oprichten, daarvan de onafhankelijkheid en onpartijdigheid moest waarborgen, wat hij niet gedaan heeft, en daaruit volgt dat de programmawet van 27 december 2006 in strijd is met de Grondwet en met het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, meer bepaald met artikel 6 daarvan, en met het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, meer bepaald met artikel 14 daarvan, [en] in dat geval aan het Grondwettelijk Hof" prejudiciële vragen moeten worden gesteld, het voornoemde arrest aan dat Hof de volgende vraag heeft gesteld:

" Schendt artikel 5 van de programmawet (II) van 27 december 2006 de artikelen 10, 11 en 13 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 144 en 145 van de Grondwet, met artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en met artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, in zoverre het aan een administratief rechtscollege de bevoegdheid toevertrouwt om een geschil te beslechten betreffende de vaststelling en de verschuldigdheid van de vergoeding van de in gerechtszaken aangewezen deskundigen, terwijl de geschillen betreffende de vaststelling en de verschuldigdheid van de vergoeding van de andere burgers, of op zijn minst van sommigen onder hen, vallen onder de bevoegdheid van de hoven en rechtbanken?"

dat het Grondwettelijk Hof daarop in zijn arrest 188/2009 van 26 november 2009 ontkennend heeft geantwoord; dat daaruit volgt dat het tweede middel niet gegrond is;

Overwegende dat de verzoekende partijen een eerste middel ontleen aan schending van artikel 33 van de Grondwet, artikel 3, § 1, en artikel 84 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, en van de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvereisten, "doordat het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State is ingewonnen over een tekst die verschilt van die van het besluit zoals dat uiteindelijk is vastgesteld en in het Belgisch Staatsblad is bekendgemaakt, en doordat de verwerende partij geen rekening heeft gehouden met de opmerkingen die de Raad van State in zijn advies heeft gemaakt, terwijl krachtens artikel 3 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State geen enkele wijziging mag worden aangebracht in het ontwerp nadat het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State is ingewonnen, tenzij om te antwoorden op en

tegemoet te komen aan de opmerkingen en bezwaren die in het advies gemaakt zijn, en dat aangezien zulks niet het geval is, de raadpleging van de afdeling Wetgeving van de Raad van State onregelmatig is omdat dat advies gegeven is op basis van een andere tekst dan die welke uiteindelijk is goedgekeurd, en terwijl het vormvoorschrift van het voorafgaande advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State volstrekt zinloos en uitgehold is indien de overheid daaraan voorbijgaat (wat haar recht is), daarvoor in het administratief dossier geen redenen worden opgegeven [en] in casu nergens uit blijkt dat de verwerende partij daadwerkelijk rekening heeft gehouden met de adviezen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State of de redenen heeft opgegeven waarom ze die niet volgt, wel integendeel";

Overwegende dat, zoals de verzoekende partijen toegeven in hun memorie van wederantwoord, het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State wel degelijk op dezelfde tekst slaat als die van het besluit zoals dat uiteindelijk is goedgekeurd;

Overwegende dat de Koning noch krachtens de bepalingen genoemd in het middel, noch om de substantiële vormvereisten in acht te nemen, verplicht is de redenen uiteen te zetten die Hem ertoe brengen het advies van de afdeling Wetgeving niet te volgen;

Overwegende dat voor het overige de verzoekende partijen in de genoemde memorie van wederantwoord verklaren dat ze afzien van het middel;

Overwegende dat het middel niet opgaat;

Overwegende dat de verzoekende partijen een derde middel ontleenen aan schending van de artikelen 10, 11, 144, 145, 148 en 149 van de Grondwet, van artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, van artikel 14 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en van de "algemene rechtsbeginselen, inzonderheid van het beginsel van behoorlijk bestuur, het loyauteitsbeginsel, het beginsel van billijke rechtspleging, het beginsel van de rechten van verdediging en het onpartijdigheidsbeginsel", waarin ze in hoofdzaak het volgende aanvoeren: in een eerste onderdeel, "dat de bepalingen van het bestreden besluit geen voldoende waarborgen bieden opdat beroepen ingesteld bij de Commissie voor de

gerechtskosten behandeld worden volgens een nauwgezette en objectieve onderzoeksprocedure" aangezien haar enkel de mogelijkheid wordt geboden alle nodige onderzoeksdaan te verrichten, en onder meer het strafdossier op te vragen, terwijl "het ondenkbaar is dat ze niet verplicht wordt alle dienstige gegevens voor het onderzoek van de beroepen op te vragen [zodat] ze niet met kennis van zaken kan oordelen over de geschillen die haar worden voorgelegd"; in een tweede onderdeel, "dat evenmin het debat op tegenspraak en de rechten van verdediging gewaarborgd worden, aangezien krachtens artikel 8, § 2, alleen de verwerende partij over een termijn van 30 dagen beschikt om haar eventuele opmerkingen over het beroep te maken", "dat de verzoekende partij geen kennis heeft van die opmerkingen gemaakt door de verwerende partij en daarop zelfs niet kan antwoorden", "dat een rapporteur wordt aangewezen om een gemotiveerd verslag in te dienen met een voorstel van beslissing", waarvan geen van de partijen kennis heeft en ten aanzien waarvan ze geen opmerkingen kan maken, "dat de commissie om haar beslissing te nemen bijeenkomt, luistert naar de samenvatting van het dossier door de rapporteur en het voorstel dat de rapporteur in zijn schriftelijk en gemotiveerd verslag heeft gedaan onderzoekt", maar "dat de partijen dus niet bijeengeroepen worden om mondeling hun opmerkingen te maken tijdens een terechtzitting [en] geen enkel debat op tegenspraak georganiseerd wordt", "dat krachtens artikel 9 van het bestreden besluit, enkel voorzien is in een "mogelijkheid" voor de commissie "indien ze zulks wenst" om een partij, de met de begroting belaste magistraat of eenieder met nuttige informatie, te horen," en "dat de commissie, indien ze een bepaalde partij wil horen, bovendien niet verplicht is ook de andere partij te horen"; in een derde onderdeel, "dat evenmin het beginsel van de gelijkheid van de procespartijen in acht is genomen, doordat deskundigen beroep moeten instellen bij aangetekende brief, terwijl de minister van Justitie of diens gemachtigde beroep mag instellen tegen ontvangstbewijs"; in een vierde onderdeel, "dat noch de openbaarheid van de debatten, noch zelfs van de uitspraak gewaarborgd is, wat in strijd is met de artikelen 148 en 149 van de Grondwet"; en in een vijfde onderdeel, "dat de bestreden handeling ook niet het recht op daadwerkelijke rechtshulp bij een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie waarborgt", aangezien "tegen de beslissingen van de Commissie voor gerechtskosten geen beroep of verzet kan worden aangetekend" en "alleen voorzien is in een administratief cassatieberoep", wat in strijd is met artikel 6.1 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, dat vereist dat "een toetsing *achteraf* kan worden uitgevoerd door een rechterlijk orgaan met volle rechtsmacht";

Eerste onderdeel:

Overwegende dat luidens artikel 10 van het bestreden besluit "de Commissie (...) de nodige daden van onderzoek (kan) verrichten of doen verrichten. (...) zich inzonderheid het strafdossier (kan) doen overhandigen, op voorwaarde dat de procureur-generaal bij het hof van beroep, de federale procureur of de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie daartoe toestemming heeft verleend en de onderzoeksrechter daarmee heeft ingestemd ingeval het gaat om een gerechtelijk onderzoek"; dat die bepaling de Commissie voor gerechtskosten in staat stelt alle stukken op te vragen die ze dienstig acht voor haar beslissing; dat dit onderdeel van het middel niet gegrond is;

Tweede onderdeel:

Overwegende enerzijds dat de "verslaggever" die door de voorzitter van de Commissie uit de commissieleden wordt aangewezen, bij artikel 8, § 1, van het bestreden besluit belast wordt met "het voorafgaand onderzoek van het dossier", en bij artikel 13 met het samenvatten van het dossier tijdens de zitting en met het indienen van "een voorstel [in een schriftelijk] en met redenen omkleed verslag", de rechter is die naar het voorbeeld van onder meer de raadsheer-rapporteur bij het hof van beroep en het Hof van Cassatie, of de staatsraad-rapporteur bij de Raad van State, belast is met de voorbereiding van een ontwerp van beslissing, welk ontwerp ter beraadslaging wordt voorgelegd aan het rechtscollege; dat zulk een "verslag", dat enkel bedoeld is om de beraadslaging voor te bereiden, geen processtuk is dat door de partijen op de korrel genomen kan worden;

Overwegende, anderzijds, dat het loutere feit dat degene die bij een bestuursrechter klaagt dat een beslissing hem nadeel berokkent, niet de mogelijkheid heeft schriftelijk een wederantwoord te geven op verweermiddelen die zelf schriftelijk zijn, geen afbreuk kan doen aan het "beginsel van de gelijkheid van de procespartijen", temeer daar artikel 9 voorziet in de mogelijkheid van een zitting waarop de partijen die dat wensen gehoord kunnen worden;

Overwegende dat dit onderdeel van het middel faalt in rechte;

Wat het derde onderdeel betreft:

Overwegende dat artikel 6 van het bestreden besluit het volgende bepaalt:

" Op straffe van onontvankelijkheid wordt het beroep schriftelijk ingesteld, wordt het bij aangetekende brief aan de secretaris van de commissie toegezonden en worden de aangevoerde redenen erin uiteengezet. Het door de minister of zijn afgevaardigde ingestelde beroep kan evenwel tegen ontvangstbewijs worden ingediend.";

Overwegende, ambtshalve, dat luidens artikel 4, § 2, derde lid, van de programmawet (II) van 27 december 2006 "bij betwisting, door de minister van Justitie of zijn gemachtigde, van een al vastgestelde en betaalde onkostenstaat, (...) hij (...) de zaak (eveneens) (aanhangig kan maken) bij de Commissie voor de Gerechtskosten binnen een termijn van één maand na de ontvangst van het document bij een ter post aangetekende brief met ontvangstbewijs"; dat de Koning, door bij de uitoefening van zijn bevoegdheid om de wet ten uitvoer te leggen, te bepalen dat dat beroep "evenwel tegen ontvangstbewijs (kan) worden ingediend, deze wet geschonden heeft; dat dit onderdeel van het middel, dat de openbare orde raakt, gegrond is; dat het evenwel enkel de vernietiging van de tweede zin van artikel 6 rechtvaardigt;

Vierde onderdeel:

Overwegende dat de artikelen 148 en 149, tweede zin, van de Grondwet enkel gelden voor justitiële gerechten; dat dat onderdeel van het middel in rechte faalt;

Vijfde onderdeel:

Overwegende dat de voorschriften van artikel 6.1 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden gelden voor rechtscolleges wanneer ze "burgerlijke rechten en verplichtingen (vaststellen) of (...) de gegrondheid van een (...) strafvervolging (bepalen)"; dat dat niet het geval is bij betwistingen die betrekking hebben op honoraria's en kosten voor deskundigen bedoeld in het bestreden besluit; dat dit onderdeel van het middel in rechte faalt;

Overwegende dat de verzoekende partijen op het verzoekschrift tot nietigverklaring zegels hebben geplakt ten belope van 900 euro, in plaats van

875 euro, dat dus aan de tweede, de derde, de vierde en de vijfde verzoekende partij een eenmalig bedrag van 25 euro moet worden terugbetaald,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt de tweede zin van artikel 6 van het koninklijk besluit van 26 april 2007 houdende regeling van de Commissie voor de gerechtskosten.

Het beroep wordt voor het overige verworpen.

Artikel 2.

De kosten, bepaald op 700 euro, komen ten laste van de verwerende partij.

Artikel 3.

Het gedeelte van het recht dat de tweede, de derde, de vierde en de vijfde verzoekende partij ten onrechte hebben betaald, wordt hun ten belope van 25 euro terugbetaald door de Administratie van het kadaster, de registratie en de domeinen.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting, op drie maart tweeduizend tien door:

de HH.	MESSINE,	kamervoorzitter,
	VANHAEVERBEEK,	staatsraad,
Mevr.	DEBROUX,	staatsraad,
De Hr.	DUPONT,	griffier.

De Griffier

De Voorzitter

X. DUPONT

J. MESSINE

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.